

2024

GEZONDE
MOND

VLAAMS INSTITUUT
MONDGEZONDHEID

MEMO RANDUM

Een gezonde mond voor elke Vlaming

Aanbevelingen voor
preventie en gezondheids-
bevordering op vlak van
mondgezondheid

artevelde
university of applied sciences

BBM

GHENT
UNIVERSITY

KU LEUVEN

UC Leuven
Limburg

vbt

Verbond
Vlaamse
Tandartsen

Vlaanderen
is zorgzaam en
gezond samenleven

HET MONDGEZONDHEIDSBELEID IN 2030...

Want gezondheid begint in de mond!

INHOUD

INLEIDING

Waarom meer inspanningen voor mondgezondheid?

Preventie is de sleutel

3

3

3

AANBEVELINGEN VOOR HET VLAAMS MONDGEZONDHEIDSBELEID

1. Concretisering van het Vlaamse beleid op vlak van mondgezondheid

2. Investering in (mond)gezondheidsbevordering en preventie

3. Versterken van de workforce

4. Inzetten op efficiënte en toegankelijke professionele mondzorg

5. Een performante opvolging van de uitrol van het beleid

6. Onderzoeksagenda met focus op mondgezondheid en maatschappij

4

5

6

7

8

9

10

HET VLAAMS INSTITUUT MONDGEZONDHEID (GEZONDE MOND)

Hoe kan Gezonde Mond een partner zijn bij het Vlaamse mondgezondheidsbeleid?

11

12

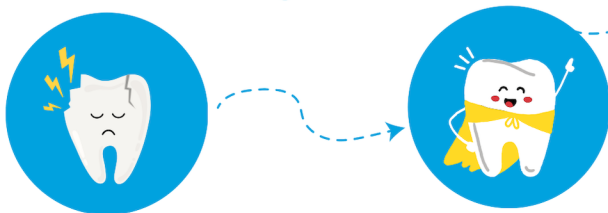

INLEIDING

WAAROM MEER INSPANNINGEN VOOR MONDGEZONDHEID?

Mondaandoeningen hebben effect op de algemene gezondheid en levenskwaliteit doorheen de volledige levensloop[1]. Een slechte mondgezondheid verhoogt bij zwangere vrouwen de kans op vroeggeboorte, een laag geboortegewicht en de aanwezigheid van cariës tijdens de vroege kindertijd[2]. Verder is er een duidelijk bi-directioneel verband tussen parodontitis (ernstige tandvleesontsteking) en diabetes, en er zijn linken met aspiratiepneumonie, cardiovasculaire aandoeningen en cognitieve achteruitgang (dementie). Daarbij hebben de psychosociale gevolgen (zoals afwezigheid op school of werk ten gevolge van pijn, schaamte, ...) van een slechte mondgezondheid een sterke invloed op zowel het individu als de maatschappij.

Toch heeft in België 30% van de kinderen onbehandelde cariës (tandbederf of gaatjes) in het melkgebit. In het blijvend gebit heeft 27,4% van de bevolking onbehandelde cariës, en de cijfers zijn vergelijkbaar voor ernstige tandvleesontsteking[3].

Samengevat wil dit zeggen dat meer dan 1 op 4 Belgen minstens één probleem in de mond heeft, en dat terwijl het merendeel van de mondproblemen voorkomen kan worden.

1 op de 4 Belgen heeft onbehandelde mondproblemen

Prevalentie is hoger dan die van bijv. diabetes, kankers of hart- en vaatziekten

Negatieve gevolgen voor de algemene gezondheid en levenskwaliteit

Mondaandoeningen zijn grotendeels te voorkomen

PREVENTIE IS DE SLEUTEL

Ziektepreventie en gezondheidsbevordering zijn van cruciaal belang en zorgen voor winst op verschillende vlakken.

Het voorkomen van mondproblemen zorgt voor minder (mond)gezondheidsrisico's en een positief effect op de algemene gezondheid van de Vlaamse bevolking. Dit gaat gepaard met meer kans op werk, minder (ziekte)verzuim en een hogere productiviteit op school of werk. Verder kan het vroegtijdig opsporen en behandelen van mondproblemen complexe behandelingen en ernstige medische complicaties in de toekomst voorkomen.

PREVENTIE VAN MONDPROBLEMEN ZORGT VOOR:

minder gezondheidsrisico's

betere prestaties in onderwijs en werk

kostenbesparingen voor zowel individu als maatschappij

minder druk op de zorg

vermindering van sociale ongelijkheid

[1] World Dental Federation, Whole body health diagram, geraadpleegd op 29.09.2023 via

<https://whole-body-health.fdiworlddental.org/>

[2] Barillas, W., Lee, H. Maternal oral health framework: integration of oral health into perinatal care. J Public Health Pol 43, 696–702 (2022).

<https://doi.org/10.1057/s41271-022-00366-6>

[3] WHO, (2022) Oral health Belgium 2022 Country profile, geraadpleegd op 29.09.2023 via <https://www.who.int/publications/m/item/oral-health-bel-2022-country-profile>

Dit vermindert niet alleen de financiële last voor individuen, maar ook die van het gezondheidszorgsysteem.

Preventie is ook een belangrijke schakel in de vermindering van de sociale ongelijkheid. Door op proportioneel universalisme gebaseerde acties en beleid in functie van ziektepreventie en gezondheidsbevordering te richten naar alle Vlamingen, maar aangepast aan de verschillende doelgroepen in functie van hun risicoprofiel, kunnen gezondheidsverschillen worden aangepakt.[4]

Het strategisch plan van de Vlaamse overheid **‘De Vlaming leeft gezonder in 2025’** is bedoeld voor iedere Vlaming. En in het kader van de verkiezingen van 2024 roept Gezonde Mond met dit memorandum op tot **versterking van de preventieve mondzorg in Vlaanderen en Brussel**. Bepaalde aanbevelingen overstijgen al of niet gedeeltelijk de Vlaamse bevoegdheden. Vlaanderen kan echter het initiatief nemen om het debat op interfederaal niveau te voeren, om vervolgens tot doeltreffende acties over te kunnen gaan. Met de inkanteling van het thema in de Vlaamse gezondheidsdoelstellingen sinds 2022 heeft de Vlaamse overheid laten zien dat preventieve mondzorg een prioriteit vormt binnen het preventieve gezondheidsbeleid. Er liggen nog veel uitdagingen in het verschiep, maar met voldoende multidisciplinaire samenwerking, innovatie en communicatie dienen alle stakeholders toe te werken naar deze doelstelling:

een gezonde mond voor elke Vlaming

AANBEVELINGEN VOOR HET TOEKOMSTIGE VLAAMS MONDGEZONDHEIDSBELEID

Op basis van hierboven geciteerde cijfers pleiten alle partners van Gezonde Mond voor meer middelen voor (mond)gezondheidsbevordering en preventie. Een verschuiving van curatie naar preventie is nodig omdat dit op termijn leidt tot een efficiënter beleid en een betere (mond)gezondheid voor iedereen. De World Health Organisation (WHO) suggereert om minstens 5% van het gezondheidsbudget in te zetten voor preventie in tegenstelling tot de 1.6% die momenteel naar preventie gaat[5].

Met de uitwerking van de [‘Global Strategy for Oral Health’](#) laat de WHO zien dat zij de wereldwijde ziektelast van mond-aandoeningen als een urgent maatschappelijk gezondheidsprobleem erkent, met een sterke impact op maatschappij, economie en milieu. Het [Global Oral Health Action Plan 2023–2030](#) biedt handvaten aan lidstaten om de strategie in praktijk te brengen. De overkoepelende doelstellingen die werden geformuleerd zijn:

universele dekking van de ziektekosten voor mondzorg

verminderen van de algemene ziektelast door mondgezondheidsproblemen

De strategische doelstellingen en bijhorende acties van de WHO vormen de basis van de beleidsaanbevelingen van dit memorandum. Dit ligt in lijn met de oproep van de WHO om toe te werken naar een sterk preventief mondzorgbeleid in Vlaanderen als deel van geïntegreerde zorg. Een structurele samenwerking tussen het Vlaamse en Federale bevoegdheidsniveau is hiervoor van essentieel belang.

[4] Carey, G., Crammond, B. & De Leeuw, E. Towards health equity: a framework for the application of proportionate universalism. Int J Equity Health 14, 81 (2015). <https://doi.org/10.1186/s12939-015-0207-6>

[5] Aeyels, D. (2023) Preventie met Impact – Gericht investeren in innovatie. VOKA Health community. Geraadpleegd op 20.10.2023 via https://issuu.com/vokavzw/docs/hc_-_preventie_met_impact?fr=sMzgwZTU3ODgwODU

1. CONCRETISERING VAN HET VLAAMSE BELEID OP VLAK VAN MONDGEZONDHEID

WAT HOUDT DIT IN?

Vormgeving van het Vlaams mondgezondheidsbeleid kan door:

 het versterken en bestendigen van leiderschap rond het thema preventieve mondgezondheid

 het ontwikkelen, implementeren en opvolgen van een concreet mondgezondheidsbeleid

 het creëren van win-win-partnerschappen binnen en buiten de zorgsector

 het erkennen en integreren van mondgezondheid in relevante beleidsmaatregelen

 het meenemen van de mondgezondheid bij het hervormen van de gezondheidszorg- en onderwijssystemen

Behalve duurzame samenwerking tussen partners binnen en buiten de gezondheidszorg dienen ook de burgermaatschappij, specifieke doelgroepen en de particuliere sector betrokken te worden om middelen vrij te maken, de sociale en commerciële determinanten van mondgezondheid aan te pakken, en hervormingen door te voeren.

WAAR STAAT VLAANDEREN IN 2023?

De Vlaamse Overheid was in 2017 initiatiefnemer voor de oprichting van het Vlaams Instituut Mondgezondheid (Gezonde Mond), als Partnerorganisatie van het Agentschap Zorg en Gezondheid.

Binnen het huidige Vlaamse gezondheidsbeleid wordt duidelijke prioriteit gegeven aan preventieve mondgezondheid door het opnemen van het thema als subdoelstelling van de Vlaamse Gezondheidsdoelstellingen voor 2025. Hierdoor worden alle actoren binnen en buiten de gezondheidssector betrokken partij.

WAAR MOET VLAANDEREN NAARTOE TEGEN 2030?

 Het erkennen en integreren van mondgezondheid in relevante **beleidsmaatregelen** door bijvoorbeeld:

 Het belang aantonen van een goede mondgezondheid bij kwetsbare groepen zoals diabetespatiënten, zwangere vrouwen, oncologiepatiënten, met interventies aangepast aan het doelpubliek.

 Het faciliteren van de implementatie van een gestructureerd mondgezondheidsbeleid op organisatieniveau voor revalidatiecentra, zorgvoorzieningen, ziekenhuizen, detentiecentra, scholen... Bijvoorbeeld door steun aan het interfederaal plan Geïntegreerde zorg[6].

 Mondgezondheid opnemen in het curriculum van alle **opleidingen** (in het basisonderwijs, secundair onderwijs en hoger onderwijs).

 De budgetten meer richten op **gezondheidsbevordering en preventie** in plaats van op curatie. Denk hierbij aan prijsmaatregelen zoals accijnsverhogingen op vlak van voeding, alcohol en tabak waardoor de gezondere keuze de makkelijkere keuze wordt.

 Het Vlaams Instituut Mondgezondheid faciliteren om verder te evolueren naar een **duurzame organisatie** naar analogie met Kom op tegen Kanker, Diabetes Liga, EetExpert, VAD, Sensoa.

 Meer politieke en financiële inzet en **samenwerking** voor mondgezondheid op Federaal en Vlaams niveau is essentieel.

[6] <https://www.riziv.fgov.be/nl/professionals/info-voor-allen/het-interfederaal-plan-geintegreerde-zorg>

2. INVESTERING IN (MOND)GEZONDHEIDS-BEVORDERING EN PREVENTIE

WAT HOUDT DIT IN?

Om elke burger in staat te stellen om de best mogelijke mondgezondheid te bereiken, moeten de sociale en commerciële determinanten en risicofactoren van mondaandoeningen en -problemen aangepakt worden. Dit vraagt om evidence-based, kosteneffectieve en duurzame interventies op verschillende niveaus:

Investeren in een (mond)gezondheidsbevorderende school-, werk-, en leefomgeving in overeenstemming met de ambities van Vlaanderen voor een gezonde, rechtvaardige en ecologisch bloeiende leefomgeving voor huidige en toekomstige generaties.

WAAR STAAT VLAANDEREN IN 2023?

Op niveau van beleid en regelgeving zijn de (beperkte) suikertaks in 2015 en het algemeen rookverbod vanaf het schooljaar 2018-2019 in de Vlaamse onderwijsinstellingen voorbeelden van belangrijke maatregelen die inspelen op gemeenschappelijke risicofactoren.

Op midstream level zijn het project procesbegeleiding in de Vlaamse zorgvoorzieningen voor het thema mondzorg, en het toenemend aantal basisscholen dat mondgezondheid aan bod laat komen in één of meerdere leerjaren, mooie voorbeelden van de toenemende aandacht voor het thema.

WAAR MOET VLAANDEREN NAARTOE TEGEN 2030?

OP MACRO-NIVEAU

- **Financiering voor preventieve handelingen en het verlenen van adviezen door de tandarts/mondhygiënist als deel van een globaal mondzorgdossier.**
- Verbetering van het beleid rond suikerconsumptie, tabak- en alcoholgebruik door inzet op de maatregelen voorgesteld door de WHO[7]:
 - Het verhogen van de accijnzen.
 - Het beperken van de beschikbaarheid door het verhogen van de minimumleeftijd en het stapsgewijs beperken van het aantal verkooppunten en -tijden.
 - Minder reclame voor alcoholhoudende dranken door aangepaste regulering of een volledig reclameverbod.
- Optimaliseren van het gebruik van fluoride voor mondgezondheid. Enerzijds door duidelijke adviezen voor de brede bevolking, scholen en zorgverstrekkers[8], maar ook door verbetering van de toegankelijkheid door het voorzien van de terugbetaling van fluorideapplicaties en het beschikbaar stellen van noodzakelijke preventiematerialen en -producten op de Belgische markt (o.a. tandpasta met 5000 ppm fluoride).

[7] Chisholm, D., Moro, D., Bertram, M., Pretorius, C., Gmel, G., Shield, K., & Rehm, J. (2018). Are the "best buys" for alcohol control still valid? An update on the comparative cost-effectiveness of alcohol control strategies at the global level. *Journal of Studies on Alcohol and Drugs*, 79, 514-522. doi:10.15288/jsad.2018.79.514

[8] Hoge Gezondheidsraad. Fluor(ide) ter voorkoming van tandbederf: rol van tandpasta's en huidige situatie in België. Brussel: HGR; 2021. Advies nr. 9602.

OP MESO- EN MICRONIVEAU

 Actief opsporen van risicogroepen als onderdeel van een common risk factor approach (pre-diabetes, mondkanker bij hoog-risico groepen).

 Het interdisciplinair en intersectoraal samenwerken voor de ontwikkeling van buurtwerk en acties rond mondgezondheid met behulp van bijvoorbeeld community health workers.

 Uitbreiden van mondgezondheids-promotie in settings zoals scholen, werkplaatsen, zorgvoorzieningen, ziekenhuizen, lokale organisaties en publieke plaatsen.

 Een basispakket mondgezondheid in het curriculum van elke zorgopleiding.

 Empowerment van het individu (alle leeftijden) en andere actoren binnen welzijn en gezondheid. Onder andere door meer aandacht voor gezondheidsgeletterdheid.

3. VERSTERKEN VAN DE WORKFORCE

WAT HOUDT DIT IN?

Om verder vooruitgang te boeken voor een universele dekking van de ziektekosten voor mondzorg dienen er voldoende geschoolde mondzorgprofessionals te zijn die adequaat zijn opgeleid en bevoegd om de (mond)zorg te verlenen die de bevolking nodig heeft.

Planning en prioritisering van mondzorg moet worden opgenomen in de strategieën en de investeringsplannen op vlak van workforce binnen het Vlaams en Federaal gezondheidszorgbeleid.

Bij deze doelstelling horen ook modellen voor het innovatief inzetten van mensen en competentiegerichte educatie om een mix van nieuwe vaardigheden een kans te geven. Hierbij kan gedacht worden aan:

 Ontwikkelen en uitbreiden van de rol van mondzorgprofessionals[9] om autonoom actief te kunnen zijn in de eerste lijn.

 Naadloos samenwerken tussen professionele en semi-/niet-professionele (tandartsassistenten, gezondheidspromotoren, opvoeders, mantelzorgers, ...) mondzorgverleners.

 Hervormen van intra- en interprofessioneel onderwijs en multidisciplinaire praktijken voor de volledige integratie van mondzorg in de eerstelijnszorg en in bredere gezondheidszorgsystemen.

 Aandeel maatschappelijke gezondheidszorg, leiderschap en onderzoek verhogen in de opleiding van mondzorgprofessionals.

WAAR STAAT VLAANDEREN IN 2023?

De Vlaamse regering heeft de quota voor de instroom van tandartsen in de afgelopen jaren verhoogd. Onderzoeksresultaten voorspellen dat het tandartsentekort hierdoor voorlopig nog niet opgelost wordt[10]. Mondhygiënistenvormen een belangrijke aanvulling op vlak van werkkraft. Echter is er voor deze nieuwe beroepsgroep nog geen optimale benutting van hun competentieprofiel.

[9] Algemeen tandartsen, mondhygiënisten, tandarts-specialisten (bv. orthodontist), tandartsen die zich toeleggen op een deeldiscipline (bv. kindertandheelkunde, wortelkanaalbehandelingen) en de kaakchirurg.

[10] De Tandartsen-workforce in 2041: alternatieve projecties uitgaande van de reële instroom tot 2020, Cel Planning van het Aanbod van de Gezondheidszorgberoepen, Dienst Gezondheidszorgberoepen en Beroepsuitoefening, Directoraat-generaal Gezondheidszorg, FOD Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu, Januari 2022.

WAAR MOET VLAANDEREN NAARTOE TEGEN 2030?

Vlaanderen heeft een toekomstgerichte aanpak nodig om de instroom aan mondzorgprofessionals af te stemmen op de toenemende vraag voor zorg, onder andere omwille van de vergrijzing en andere maatschappelijke uitdagingen.

Zowel tandartsen en mondhygiënisten als niet-mondzorgprofessionals zijn essentieel binnen de multidisciplinaire aanpak van de preventieve mondzorg. De focus moet liggen op het optimaliseren van de inzet van de mondzorgprofessionals die er wél zijn.

Dit kan bijvoorbeeld door:

 De huidige workforce objectief in kaart brengen.

 Duidelijke taakdifferentiatie voor de mondzorgprofessionals, zowel in als buiten de tandartspraktijk, en een wettelijk kader voor de mondhygiënist dat tewerkstelling in settings zoals zorginstellingen, onderwijs, en lokale besturen stimuleert.

 Het opleiden en inzetten van niet-mondzorgprofessionals in settings die werken met kwetsbare groepen (bv. leerkrachten, maatschappelijk werkers of zorgpersoneel) om het draagvlak voor mondgezondheid te vergroten.

4. INZETTEN OP EFFICIËNTE EN TOEGANKELIJKE PROFESSIONELE MONDZORG

WAT HOUDT DIT IN?

De integratie van mondgezondheid in de eerstelijnszorg staat centraal binnen deze strategie, met als doel de interdisciplinaire samenwerking te bevorderen. Mondzorg staat nog te vaak op een eiland en is niet altijd even toegankelijk voor kwetsbare doelgroepen.

Dit kan door:

 Een universele dekking van de preventie- en ziektekosten met als doel toegankelijkheid tot mondzorg voor iedereen, en een focus op preventie en een zo vroeg mogelijke en minimale behandeling van mondaandoeningen. Dit omvat ook de beschikbaarheid en toegang tot alle 'essentiële medicatie' voor de mondgezondheid in functie van de specifieke doelgroepen (zoals beschreven door de WHO).

 Duidelijke gestructureerde zorgpaden met voldoende wederzijdse doorverwijzing en ondersteuningsmechanismen.

 Aanmoedigen en veilig stellen van de toegang tot eerstelijnsmondzorg voor personen in kansarmoede en andere kwetsbare doelgroepen.

WAAR STAAT VLAANDEREN IN 2023?

Door het zesde Vlaams Intersectoraal Akkoord van 30 maart 2021 is het voor woonzorgcentra mogelijk om een mondhygiënist in dienst te nemen voor professionele ondersteuning op vlak van mondverzorging en doorverwijzing.

Op Federaal niveau werd de leeftijdsgrens voor terugbetaling van het preventief jaarlijks mondonderzoek afgeschaft.

Er is een beperkte extra financiële tegemoetkoming (Riziv-bijkomend honorarium) voor de behandeling van personen met bijzondere noden. Deze is ontoereikend, zeker voor behandelingen buiten de reguliere praktijk.

[9] Algemeen tandartsen, mondhygiënisten, tandarts-specialisten (bv. orthodontist), tandartsen die zich toeleggen op een deeldiscipline (bv. kindertandheelkunde, wortelkanaalbehandelingen) en de kaakchirurg.

[10] De Tandartsen-workforce in 2041: alternatieve projecties uitgaande van de reële instroom tot 2020, Cel Planning van het Aanbod van de Gezondheidszorgberoepen, Dienst Gezondheidszorgberoepen en Beroepsuitoefening, Directoraat-generaal Gezondheidszorg, FOD Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu, Januari 2022.

WAAR MOET VLAANDEREN NAARTOE TEGEN 2030?

Het pleiten voor het bijsturen van de financiering, meer richting preventieve mondzorg in vergelijking met curatieve mondzorg, en meer in functie van de noden van verschillende (kwetsbare) doelgroepen.

De toegankelijkheid (financieel en fysiek) van mondzorg voor kwetsbare doelgroepen (ouderen, personen met een beperking, personen in detentiecentra, personen in kansarmoede) moet nog verder verbeteren door in eerste instantie de mondhygiënisten hierbij nauw te betrekken.

Enkele acties:

Organisatie van de zorg

 De toegankelijkheid van tandartspraktijken verhogen door incentives te voorzien voor het volgen van de bestaande regelgeving 'Toegankelijkheid publieke gebouwen[11]' bij renovaties of nieuwbouwprojecten.

 Opname van het jaarlijks tandartsbezoek in zorgpaden, zoals het zorgtraject voor diabetes type 2-patiënten en oncologische zorgpaden.

 Het optimaal benutten van de taken die beschreven staan in het competentieprofiel van de mondhygiënist.

 Het inhoudelijk ondersteunen van de mutualiteiten in het opnemen van hun rol op vlak van preventie aangaande mondgezondheid.

 Mondzorgprofessionals terugbetaalde sessies te laten voorschrijven bij psychologen (voor angst en fobie), tabakologen, diëtisten, ...

 Toegankelijkheid faciliteren en reguleren voor behandeling onder sedatie/narcodontie.

Financiering van de zorg

 Honorering voor preventieve acties binnen de tandartspraktijk waarvoor vandaag geen nomenclatuur bestaat (o.a. het gebruik van een fluoridelak, zilverdiaminefluoride, of chloorhexidinegel).

 Pleiten voor aangepaste honorering van (preventieve) mondzorg buiten de reguliere praktijk, waaronder het verlenen van zorg en gezondheidseducatie.

5. EEN PERFORMANTE OPVOLGING VAN DE UITROL VAN HET BELEID

WAT HOUDT DIT IN?

Het opvolgen van het mondgezondheidsbeleid in Vlaanderen aan de hand van gestructureerde en kwalitatieve data over de gezondheid van de Vlaming heeft 2 belangrijke voordelen:

 Communicatie van deze data tussen zorgprofessionals verhoogt de verbinding en de kwaliteit om zo multidisciplinair en doelgericht zorg te kunnen verlenen.

 Het gebruik van duidelijke indicatoren rond mondzorg faciliteert en verbetert onderzoek, de zorgplanning en het maken van een kwalitatief gezondheidsbeleid.

WAAR STAAT VLAANDEREN IN 2023?

In België werden belangrijke stappen gezet op vlak van eHealth en het gebruik van veilige systemen voor de communicatie van gezondheidsdata.

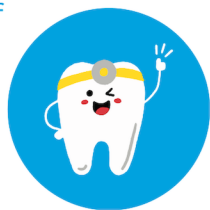

[11] <https://www.toegankelijkgebouw.be/Regelgeving/tabid/71/Default.aspx>

Medio 2024 zal deze vervangen worden door de nieuwe mondscreener. In 2023 werd ook een nieuwe dataverzamelingsronde van het 'Oral health data registration and evaluation system' (OHDRES) in samenwerking met RIZIV en Sciensano gestart om zo een overzicht te krijgen van de mondgezondheid van de Belgen. Het vorige dataregistratieproject dateerde van 2013.

WAAR MOET VLAANDEREN NAARTOE TEGEN 2030?

Ondanks dat eHealth al sterk ingebed is in de eerstelijnszorg hebben de mondzorgprofessionals slechts beperkte toegang. Er is nood aan het faciliteren van informatiedeling tussen alle relevante zorgprofessionals inclusief mondzorgprofessionals.

OHDRES vormt een meerwaarde voor het ontwikkelen en bijsturen van concrete beleidsmaatregelen alsook voor het bijsturen van bestaande en het ontwikkelen van nieuwe methodieken die nog beter afgestemd moeten worden op de noden van de bevolking. Deze meerwaarde zal nog toenemen mocht OHDRES periodiek uitgevoerd worden.

Het gebruik van de BelRAI screening in de woonzorgcentra is een eerste stap, maar uitbreiding hiervan (inclusief de mondsectie) naar andere sectoren (thuiszorg, K&G/CLB, Jeugdzorg, gehandicaptenzorg, ziekenhuis, huisarts ..) zou een meerwaarde vormen voor de levenslange opvolging van de mondgezondheid.

Afstemming tussen de departementen Zorg en Onderwijs omdat de vraag naar vorming het aanbod overstijgt.

6. ONDERZOEKSAGENDA MET FOCUS OP MONDGEZONDHEID EN MAATSCHAPPIJ

WAT HOUDT DIT IN?

Een kwaliteitsvol mondzorgbeleid vereist het heroriënteren van de onderzoeksagenda met aandacht voor mondgezondheid en maatschappij en dit op drie niveaus:

1

Grotere focus op maatschappelijke gezondheid en interventies op populatieniveau, met aandacht voor de eerstelijnszorg, andere niet overdraagbare aandoeningen (NCD's) en toegankelijkheid van zorg via de common risk factor approach.

2

Versterken van onderzoek naar implementatie en onderhouden van upstream interventies met focus op gezondheidseconomische, kosteneffectieve en doelmatige interventies.

3

Versterken van het wetenschappelijk onderbouwd beslissingsproces met participatie van de doelgroep.

WAAR STAAT VLAANDEREN IN 2023?

Een hechte samenwerking met universiteiten, hogescholen en beroepsverenigingen van mondzorgprofessionals is essentieel voor een goede combinatie van evidence- en practice based werken op populatieniveau. Het Consortium Preventieve Mondzorg, dat het bestuur uitmaakt van Gezonde Mond, bestaat uit al deze partners. Zowel binnen de Universiteit Gent als de KU Leuven is er een specifieke onderzoeksgroep die zich focust op onderzoek naar de mondgezondheid op populatieniveau.

Gezonde Mond volgt in zijn projecten de *intervention mapping* methodiek met een duidelijke probleem- en behoeftenanalyse aan de start. Dit zorgt voor een sterke combinatie van wetenschappelijk en praktijk gebaseerde methodieken en materialen.

WAAR MOET VLAANDEREN NAARTOE TEGEN 2030?

- Meer focus op maatschappelijke gezondheid en populatie-gebaseerde interventies.
Vb; multidisciplinair onderzoek naar niet-overdraagbare aandoeningen, gemeenschappelijke risicofactoren,...
- Meer aandacht voor onderzoek rond implementatie en operationalisatie om de vertaling van onderzoek naar praktijk te vergemakkelijken.
Vb; uittesten van financieringsmodellen, integratie van mondgezondheid in de eerstelijns, toegankelijkheid van de zorg,...
- Het betrekken van de doelgroep bij elke fase van ontwikkeling, implementatie en evaluatie is belangrijk voor een goede translatie en disseminatie van onderzoek naar de praktijk. Financiering voor deze ondersteuning van de doelgroep in onderzoek is noodzakelijk.
- Onderzoeken binnen de gezondheids-economie en rond kosteneffectiviteit van interventies in de praktijk zijn complex, omvatten een groot aantal variabelen en vragen complexe dataregistratie en analyse. Meer samenwerking over gezondheidsthema's heen is noodzakelijk. Bijkomend is het noodzakelijk dat het uitvoeren van een effect- en procesevaluatie een standaard onderdeel moet zijn van de ontwikkeling van interventies, en dit vanaf de start.

HET VLAAMS INSTITUUT MONDGEZONDHEID (GEZONDE MOND)

Gezonde Mond zet als duurzaam onafhankelijk expertisecentrum in Vlaanderen en Brussel-Hoofdstad in op de versterking van de preventieve mondzorg van de burger in het algemeen en van kwetsbare doelgroepen in het bijzonder.

Gezonde Mond ontwikkelt wetenschappelijk onderbouwde en praktijkgerichte methodieken en materialen voor zorgverleners, de algemene bevolking en doelgroepen voor wie mondgezondheid minder vanzelfsprekend is (personen in kansarmoede, ouderen, personen met een beperking, kinderen en jongeren).

Vanuit een holistisch perspectief wordt een bijdrage geleverd aan het informeren, het motiveren en het helpen realiseren van preventieve mondzorg, wat zowel gezondheidsbevordering als ziektepreventie inhoudt. In het samenwerken met diverse (zorg)professionals wordt over de disciplines heen gehandeld.

Gezonde Mond vertrekt hierbij steeds vanuit de waarden rechtvaardigheid & gelijkwaardigheid.

Het Vlaams Instituut Mondgezondheid is een consortium van **7 partners**:

HOE KAN GEZONDE MOND EEN PARTNER ZIJN BIJ HET VLAAMSE MONDGEZONDHEIDSBELEID?

ADVISEREN

- 1 Als pleitbezorger van het Global Oral Health Action Plan kan Gezonde Mond taken opnemen in het ontwikkelen en implementeren van een strategisch preventief mondzorgbeleid voor Vlaanderen. Dit in nauwe samenwerking met de opleidingscentra, beroepsverenigingen, andere relevante partners, en de Vlaamse overheid.
- 2 Gezonde Mond en haar partners kunnen hun expertise verlenen voor de ontwikkeling en de keuze van relevante indicatoren voor mondgezondheid in Vlaanderen.
- 3 Gezonde Mond kan stakeholders expertise verlenen op vlak van kwaliteitscriteria voor de ontwikkeling van downstreamacties en -methodieken.
- 4 Door het ontwikkelen en inzetten van projecten en materialen, voor de algemene bevolking, maar met specifieke aandacht voor kwetsbare groepen en met aandacht voor inzichten uit de gedragsverandering en gezondheidsbevordering.
- 5 Bij het ontwikkelen van materiaal voor het opleiden en ondersteunen van niet-mondzorgprofessionals die de workforce versterken.

SAMENWERKEN

- 6 Door het exploiteren, onderhouden en verduurzamen van samenwerkingsverbanden met relevante actoren in verschillende beleidsdomeinen.
- 7 Door samen te werken met actoren, zowel binnen- als buiten de zorgsector, kunnen middels een common risk factor approach op zo efficiënt mogelijke wijze de Vlaamse gezondheidsdoelstellingen bereikt worden.

VRAGEN

IDEEËN UITWISSELEN

We lichten ons
memorandum
graag nader toe!

CONTACT

Karen Godfrin
manager-coördinator

karen.godfrin@gezondemond.be

+32(0)478 96 16 49

Luc De Visschere
voorzitter

luc.devisschere@gezondemond.be

Gezonde Mond

Corneel Heymanslaan 10, ingang 25
9000 Gent

www.gezondemond.be

**GEZONDE
MOND**

VLAAMS INSTITUUT
MONDGEZONDHEID